

Peter Terrin

Monte Carlo

ROMAN

2014

DE BEZIGE BIJ

AMSTERDAM

Voor mijn zoon Willem

‘Check ignition
and may God’s love be with you.’
– David Bowie, *Space Oddity*

Monte Carlo

I

Het vuur is nog geen vuur. Niet echt. Maar de hoogwaardige brandstof die net uit de Lotus is gelect, is geen vloeistof meer. Deze verandert van gedaante, op dit ogenblik, een brute ommekeer die gepaard gaat met wat sommigen zullen omschrijven als een geblaf, een gemeenplaats, in werkelijkheid het geluid van een reusachtig, naar zuurstof happend beest. Geen vuur nog, een wolk van hitte, zonder kleur, voorlopig onzichtbaar in het felle zonlicht van deze uitzonderlijk warme lentedag in Monte Carlo. Een wolk die hem in de rug duwt en tegelijk omvat. Overall, ondergoed, zelfs de brillantine in zijn haar zijn nog valabele grenzen, in staat hem af te schermen, zijn huid te sparen. Op dit ogenblik bestaan ze naast elkaar, evenwaardig, zijn overall en de spokede hitte. Het vuur dat nog geen vuur is.

De naam van de man is Jack Preston.

Zijn vader, zachtaardig, gesneuveld voor het vaderland, wou hem Adam noemen, maar zijn moeder vond Adam te deftig, niet passen bij hun soort eenvoudige mensen. Hem Adam noemen, dacht ze, achteroverleunend in de opgeklopte kussens, terwijl haar pasgeboren zoon de lippen om haar zeer gevoelige linkertepel sloot en daarbij een zacht kermen voortbracht, als van een overrompend geluk na het doorstane leed, een geluk zo groot dat het niet helemaal in zijn lijfje paste, waardoor het overschot met opeenvolgende trillingen van de stembanden afgevoerd moest worden, hem Adam noemen, dacht ze, zou verkeerde verwachtingen scheppen en hem voorbestemmen voor een leven verziekt door ontgoocheling. Jack. Naar haar doodgeboren broertje dat de voorbije maanden geen seconde uit haar gedachten was geweest en haar de nacht tevoren in een droom had bezocht, haar als een volwassen man de hand had geschud op een manier die in de droom niet de minste twijfel liet bestaan over zijn ware identiteit.

Adam, dacht zijn vader elf jaar later. De gedachte viel samen met het inslaan van een kogel vlak bij zijn gezicht. Nu hij hier op dit vreemde strand lag, getroffen in de borst, de pijn ver voorbij, nu hij geen deel meer nam aan het tumult, ebde zijn angst weg. Het mortiervuur, de schorre kreten, de fluitende kogels, de zee, alles

vervaagde. Op het ogenblik dat de inslaande kogel het zand deed opspatten en een kuiltje maakte, precies in zijn blikveld, kwam de naam Adam als een warme herinnering, een onverwacht geschenk, de zoon die zijn zoon ook was. Het stille, exclusieve genoegen van een geheim verbond, besloten in één woord. Adam. Hij fluisterde, hij voelde zijn lippen bewegen, en hij stierf.

3

De prins glundert. De belangrijkste dag van het jaar verloopt helemaal volgens plan. Met het verplichte diner achter de rug, met de praatjes tot een bevredigend einde gebracht, zoekt hij de hand van zijn Amerikaanse vrouw. Ze is zo elegant als haar ouders met haar naam hebben voorspeld.

De sfeer is gemoedelijk, het gezelschap is inmiddels aan elkaar gewend. Door de grote glaspartijen van de ontvangstruimte stroomt het zonlicht naar binnen, in de verte weerkaatst door de azuurblauwe zee, een schittering die men bijna kan horen. Een vogel in zweefvlucht trekt zijn aandacht, hoog tegen de hemel maakt hij steeds opnieuw rondjes, glijdt hij met de luchtstroom mee en keert zich er weer tegenin, als naait hij met zijn scherpe snavel lus na lus een onzichtbare scheur in de luchtlagen. En de prins wordt die vogel, hij kijkt neer op dit lapje grond tegen de flank van een berg, als een adelaar, hij kijkt mee over Gods schouder naar de menselijke bedrijvigheid, deze concentratie van inspanning en energie en intellect, deze roemruchte opeenhoping van buitengewone welvaart en architectuur, het romantische rijm met de kleuren van het gesteente hogerop, het verblindende wit van de gerangschikte jachten in de haven eronder – een prinsdom, bedenkt hij ouder en wijzer, en nostalgisch door de wijn, als een voortdurende, nooit in te lossen belofte. Daar pal middenin, haarscherp afgete-

kend, het circuit voor de grand prix. Een grillige ring van geladen afwezigheid.

Hij neemt de trouwring van zijn vrouw tussen de vingers en spreekt in stilte de hoop uit dat er vandaag geen doden zullen vallen, niet zoals vorig jaar. Met zijn andere hand strijkt hij zijn snor. Daarna keert de prins zich om naar zijn genodigden, maar in gedachten is hij bij Deedee.

Jack Preston was dertien toen hij aan de tractor van boer Colin sleutelde. Het was een oude Massey Ferguson, uit de vroege jaren dertig. Hij stond tegen een van de monumentale loodsen die dwars op de weg waren gebouwd, sommige zonder muren om het hooi droog te houden, zes aan weerskanten van de straat, die daardoor toch de indruk wekte een privéweg te zijn door het landbouwbedrijf van boer Colin. Sinds twee jaar was Jack Preston een zwijgzame jongen geworden; hij stond naast zijn moeder toen een man van het leger, met zijn pet tegen de glimmende knopen van zijn uniform, over hun hoofden heen het huis in staarde en woordelijk herhaalde wat hem was opgedragen.

De tractor was gedoemd om langzaam te roesten, doorschoten met hoog onkruid, een rustig plekje uit de wind voor de katten. Het was iets waar de boer en zijn knechten zich bij neer hadden gelegd, al zou geen van hen dit ooit toegeven. Iedere boerderij had er een, een tractor, een aanhangwagen, een mestkar, iets wat op een dag zijn plaats niet meer verliet, iets waaraan de tijd zich kon hechten en kenbaar maken in een omgeving die gevangenzat in de cyclus van de seizoenen.

Na school rende hij naar de boerderij, soms zag hij er dagenlang niemand en maakten de hoge, verlaten loodsen hem bang; hij prevelde een onzeverder en concentreerde zich op zijn werk. Van motoren wist hij nog

niets, hoe ze werkten kon hij niet verklaren. Hij sleutelde. Hij rangschikte de onderdelen die hij een voor een losmaakte op een paardendecken. Voor dichtingen die versleten waren zocht hij vervanging in de laden van de werkplaats in de loods. Hij poetste met spuug en oude doeken. Hij waagde zich steeds dieper, memoriseerde de weg naar het hart van de machine en sleutelde alles weer in elkaar als verliet hij achterwaarts de kamer die hij betreden had.

Na drie maanden zag de motor van de Ferguson eruit als nieuw. Dat hij niet werkte, was van ondergeschikt belang.

Het vuur is nog geen vuur en de mensen wachten. Hun hoofden piepen boven de bloemen uit aan de balkonnets van de hoogste appartementsgebouwen. Ze roken, ze wachten, ze hangen over smeedijzeren borstweringen en kijken neer op de Boulevard Albert de Eerste en de afgeladen tribune bij het startveld. In de bocht aan het kerkje van Sainte-Dévotie richting Avenue d'Ostende zitten mannen in witte overhemden op de stenen balustrades. In de klim naar Beau Rivage, bij het ruisen van de fontein voor het beroemde casino, bij Mirabeau en de duik naar de haarspeldbocht, bij het uitkomen van de tunnel, de chicane, op de trappen in de snelle bocht bij het Bureau de Tabac, langs de majestueuze havenkade, op de voorplechten van talloze pleziervaartuigen, tot de scherpe rechtse van Gazomètre naar de Boulevard Albert de Eerste: iedereen wacht. Iedereen kijkt reikhalzend uit naar de bolides, die straks door de straten zullen zwermen, tachtig ronden lang, als insecten met een sigaarvormig lijf tussen vier hoge wielen.

6

Op de tribune bij het startveld haalt een vrouw een fotocamera uit haar handtas. De man aan haar rechterzijde is onbehouwen en heeft onderarmen met de omvang van een bovenbeen. Maar zijn polshorloge toont dat hij niet verdwaald is, dat hij niet bij vergissing op deze tribune is gaan zitten.

Ze neemt haar handtas op schoot en zorgt ervoor dat ze hem niet aanraakt. De rook van zijn sigaret drijft de andere kant op. Hij wijst de wagens op het startveld aan en spreekt dan hard tegen de man naast hem, waarop hij, als om zijn woorden kracht bij te zetten, zijn zwaar behaarde onderarm met een plof op zijn been laat vallen; deining in beide ledematen.

Ze zou met haar echtgenoot van plaats kunnen wisselen, de man zou het wellicht niet merken, maar toch durft ze niet, bang hem te beledigen. Ze kijkt door de zoeker van het fototoestel om zichzelf af te leiden.

Hij is een Italiaan, ze weet het zeker. Dat haar, die manier van doen. Ze denkt: alle dikke mannen hebben iets kinderlijks, al groeit hun baard vanaf de ogen tot diep in hun overhemd. Al roken ze sigaren en doen ze de hele dag niets anders dan wat weerspanning gebrom voortbrengen. Types die vallen op vrouwen die hen bemoederen.

Ze bedenkt dit niet met afkeer, eerder met fysieke verwondering, zich verbeeldend hoe dat is, tussen de lakens. De onverwachte sensatie maakt dat ze haar gezicht achter de camera verborgen houdt.

Haar echtgenoot weet niet wat ze denkt. Ze maakt foto's. Niemand weet wat ze denkt. Ze is een vrouw die foto's maakt, op een tribune, naast een dikke, Italiaans ogende man.

Niemand kan zeggen hoe het nieuws zich verspreid heeft, waar het vandaan komt. De richting is niet meer aan te wijzen, onbelangrijk geworden zodra de naam is uitgesproken. Deedee. Iedereen weet dat zij in Monaco is. Iedereen voelt haar aanwezigheid. Deedee. Men begrijpt waar men deel van uitmaakt, dit gebeuren, men schikt zich voor één middag in de vanzelfsprekendheid van het buitengewone. Een jonge actrice die furore maakt, natuurlijk is zij hier. Haar naam gaat over de tongen, verbindt iedereen met iedereen, een tweede circuit.

Deedee.

Koel en gevlamd als het marmer van de gangen waarlangs zij naar haar suite wordt geleid. De uitdaging om haar gekrulde mondhoeken, ook wanneer ze devoot haar blik neerslaat. Een diepgelovig meisje van het plateland dat stilaan in de contour van haar roepnaam is gegroeid. Een duet met de geniale chansonnier. Haar verschijning op de Croisette in Cannes. Haar blonde haar, dat op een onmogelijke manier haar gezicht versiert; elke jonge vrouw wil zo'n kapsel en zet zichzelf voor schut. Deedee. De oproerige studenten in Parijs verfoeien haar en begeren haar.

Jack Preston trok eerst de linkerkant van de poort, altijd eerst de linkerkant, in het ingebed spoor naar het midden, dan de rechterkant, en haakte het hangslot in de ogen. Boer Colin had hem de loods te huur aangeboden, een habbekrats. Hij was zeventien en hij kreeg geld voor zijn werk. Doorgaans onderhoud, soms een herstelling. Hij had een smeerput gegraven, hij had zijn werkbank georganiseerd, de tractoren van de boer en de auto's van de mannen in het dorp, bijna allemaal Ford. Hij stak de haak in de ogen en klikte het slot vast: dat geluidje en dan het gewicht van het slot uit handen geven, het laten hangen aan de metershoge poort, een plechtige verzegeling. De late zon kleurde het koren oranje en de zwaluwen kwetterden en hij haalde een sigaret uit het pakje dat in de borstzak van zijn overall stak. Hij droeg zijn zwarte handen met trots, hield zijn vingers of hij ze niet meer kon bewegen, zoals de vingers aan een mannenhand. Maar in de kerk vouwde hij ze als een kind. Hij schraapte zijn zolen over de ijzeren beugel voor hij binnenging in het aangebouwde houten portiekje, waar het stonk naar carbol, en hij verwonderde zich telkens opnieuw over de kerkdrempel, hoe schoenzolen het natuursteen zo hadden kunnen uitslijten, hoe het onmogelijke uiteindelijk toch mogelijk werd. Zeventien was hij, geld en sigaretten op zak, en de sleutel van zijn eigen hangslot, en hij boog het hoofd in dank en hij bad voor

zijn moeder. Hij sloot zijn ogen en hoorde zichzelf ademen. Hij bad voor zijn lieve moeder, die over vier maanden plots in de Heer zou ontslapen, pijnloos, haar hart aan stukken.

En door de zoeker van het fototoestel ziet de vrouw de man met brillantine in zijn haar een stuk plakband afrollen. Een andere man kijkt met de kin op de borst naar zijn collega, die gehurkt tussen voor- en achterwiel aan deze zijde van de Lotus zit, aan haar kant van de eerste startrij, en die met de hulp van zijn tanden het stuk afscheurt en op het koetswerk kleeft. De dikke man reageert als eerste, uit de hoek van haar oog ziet ze de behaarde onderarm abrupt het dijbeen verlaten, en zodra ze begrijpt dat die stijgende, wijzende arm in direct verband staat met de strook zwarte plakband op de bovenkant van de afbeelding centraal op het koetswerk, hoort ze haar echtgenoot, haar gereserveerde echtgenoot, een zakenman, een makelaar met connecties in de formule 1-wereld, connecties waar ze niets concreets over verneeft en waarover ze nooit uitleg vraagt, die stille, ongeschreven afspraken die het echtelijk verkeer in goede banen leiden, duidelijk hoort ze haar echtgenoot, een geluid van teleurstelling, van ongeloof, verontwaardiging schaafteloos overvallen te worden door het ondenkbare, bijna theatraal, dat geluid van hem, zij het niet half zo theatraal als de arm van de dikke, Italiaans ogende man. En nog steeds door de zoeker van het fototoestel bekijkt ze de afbeelding op de Lotus, voordat een tweede strook plakband haar het zicht beneemt. Het is een matroos. Ja, ze ziet het goed. Het hoofd van een ma-

troos. De brede schaterlach van de dikke man slaat een bres in de voorname sereniteit op de tribune. Hier en daar afkeuring, vooral vermaak, protest én vermaak, het rumoer zwelt aan, de man in de weer met het plakband kijkt om, schuw, bezorgd misschien voor wat hij aanricht. Een rosse, bebaarde matroos in een adellijk demi-profil in de omlijsting van een met touw omwikkelde reddingsboei, met bovenaan nog leesbaar 'Player's' en onderaan 'Navy Cut'. Rosse baard, rode letters. Een sigarettenmerk.